

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po poštni prejemani ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . . . 15 K
 3/4 10
 1/2 5

Posamične številke stanejo 10 vin.

„SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Geriskem in Gradščanskem“ in „Kazipot po ljubljani in krajskih mestih“, dalje dva krat v letu „Vožni red želaznic“, „parnikov“ in „poštne sveče“.

Naročnino sprejema uredništvo v Gosposki ulici št. 7 I. nadstr. v »Goriški Tiskarni« A. Gabršček. Na naročila brez depozitne naročnine se ne oziramo. Oglasi in poslanice se računajo po Petit-vrstah četrtskano 1-krat 16 v, 2-krat 14 v, 3-krat 12 v vsaka vrsta. Večkrat po dogodbi. Večje črke po prostoru. — Reklame in zpiši v uredniškem delu 30 v vrsta. Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

SOČA

»Vse za narod, svobodo in napredek!« Dr. K. Lavrič.

Uredništvo

se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadstr. Z urednikom je mogoče govoriti vsak dan od 8. do 12. dopoldne ter od 2. do 5. popoldne; ob nedeljah in praznikih od 9. do 12. dopoldne. Upravištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadstr. na levo v tiskarni. Naročnino in oglase je plačati loco Gorica. Dopisi naj se pošiljajo le uredništvu. Naročnina, reklamacije in druge reči, ki niso pripadajo v delokrog uredništva, naj se pošiljajo le upravištvo.

»PRIMOREC« izhaja neodvisno od »Soče« vsak petek in stane vsa leto 3 K 20 h ali gl. 1'60.

»Soča« in »Primorec« se prodajata v Gorici v naših knjigarnah in tobakarnah: Schwarz v Šolski ul., Jellersitz v Nunski ul., Ter. Leban na tekalšču Jos. Verdi, Peter Krebolj v Kapucinski ulici, I. Bajt v pokopališni ulici, I. Matiusi v ulici Formica, I. Hovaški v Korenski ulici št. 22; v Trstu v tobakarni Lavrenčič na trgu della Caserma.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.

— Telefon št. 83. —

»Gor. Tiskarna« A. Gabršček (odgov. J. Fabič) tiska in zal.

Poslanec dr. Marani

o demonstracijah v državnem zboru.

Poslanec goriškega mesta in župan dr. Marani je imel v poslanski zbornici v proračunski razpravi govor, v katerem se je dotaknil tudi laških demonstracij v Gorici na binkoštni ponedeljek, to pa v odgovor poslancu Štreklju, ki je postavil omenjene demonstracije v pravo luč.

Dr. Marani je govoril tako-le:

„Gospod poslanec Štreklj je rekel v svojem govoru dne 16. t. m. med drugim, da so laški mladeniči v Gorici in dijaki z realke in gimnazija dne 8. junija t. l. pod vodstvom župana dr. Maranija v varstvu bajonetov demonstrirali proti Slovincem in dalje, da je namestništvo v Trtu od 8. na 14. junija preloženo dirko prepovedalo z ozirom na žalostne demonstracije laške sodrge. Gospodu kolegi moram, žal, reči, da sloni njegovo pripovedovanje na napačnih informacijah ter ne odgovarja resnici. Po vsem, kar se je zgodilo, se mora smatrati za dogučano, da na dan 8. junija določena slovenska dirka ni imela drugega namena nego dražiti laško prebivalstvo, izzivati ga ter v Gorici igrati ulogo osvoboditelja. Obhod, ki se je vršil po mestu kljub oblastveni prepovedi in hujskajoči govoru z istega dne proti laškemu prebivalstvu, čeprav od strani tega ni padla niti jedna žaljiva beseda proti slovenskemu narodu, so globoko vznemirili laške kroge. . . . Prepovedi tržaškega namestništva gledé preložitve slavnosti z 8. na 14. junija niso mogle služiti za podlago demonstracije laškega prebivalstva, marveč je naravna posledica obhoda, ki se je vršil proti oblastveni prepovedi po mestu, namenoma v politično zborovanje spremenjene športne veselice, kjer so imeli glavari agitacije hujskajoče govore z vzbujanjem sovražnosti proti laškemu prebivalcem in tudi radi provokatoričnega postopanja liberalnega slovenskega lista „Soča“, kjer se čita med drugim passus: „Ako bodo našli po cestah Gorice krvave glave, ne bodo te glave Slovencev.“ Z ozirom na te dogodke je bila dolžnost vlade v interesu javnega miru, prepovedati

drugo izdajo slovenske demonstracije v Gorici.“

Dr. Marani jo je zavil popolnoma v smislu demonstrantov, rekoč, da z dirko so hoteli Slovenci dražiti laško prebivalstvo ter izzivati. Dr. Marani sam pri sebi najbrže sodi prav, namreč ni res to, kar je rekel. Slovenci niso imeli nikakega namena, dražiti in izzivati, marveč hoteli so prirediti svojo dirko v Velodromu ob periferiji mesta čisto mirno. Tam bi se bili lepo zbrali ter radovall po svoje, in zvečer bi se bili razšli. Niti jedna žaljiva beseda bi ne bila padla nad Laho, niti omenilo bi se jih ne bilo, kaj šele izzivalo! Dr. Marani lahko tako sodi, ako si postavi pred oči Sokolsko slavnost leta 1904. na istem Velodromu. Ravno tako bi bilo letos, ako niso laški caporioni hujskali sodrge, jo oborčili s palcami in kamenjem ter nagnali nad Slovence. Obhoda po mestu v pravem pomenu besede ni bilo nobenega; ali posamezno hoditi ali v malem številu skupaj je bilo za Slovence nevarno, ker so jih povsodi čakali laški banditje. Ali je res ali ne, gospod župan? — Poslanec dr. Marani pravi, da so govorili, seveda hujskajoči, na Velodromu vznemirili laške kroge globoko, kajti ti nedolžni Lahji niso žalili niti z jedno besedo slovenskega naroda!

Poslanec Marani je rekel, da sloni Štrekljeva . . . poročilo na napačnih informacijah, menda le zato, da je mogel on napačno informirati zbornico! Lahji da niso žalili Slovencev! Če so padale v Velodromu ostre pa umestne besede na naslov Lahov, so to zakrivilo oni sami, ker so čakali tolovajsko oboroženi na Slovence dopoldne ter so jih popoldne in ponoči tudi napadli. Da je namestništvo prepovedalo drugič dirko, ni storilo tega res iz vzroka gledé obhoda, kakoršnega ni bilo, tudi ne vsled Maranijeve trditve, da smo spremenili športno veselico v politično zborovanje in tudi ne radi pisave „Soče“, ampak radi Lahov, ki so obetali nove demonstracije. Politična oblast je kapitulirala pred laško pocestno sodrgo. V četrtek je dovolila slavnost za 14. t. m., v petek pa jo je prepovedala, ker je dr. Pinavčig v imenu Lahov v četrtek zvečer v mestnem svetunapovedoval nove

poboja. Taka je resnica! Kar se tiče razbitih glav — kaj misli gospod župan, da se bomo mi puščali pobijati od laških barab? Čakali so na nas s palcami in kamenjem, kamenjali so Slovence in jih ranili, ali ni le naravno, da smo povedali, da se bomo branili? In branili seveda pošteno. Mi smo bili v obrambi, napadalcji pa Lahji. . . .

Ni lepo za župana goriškega mesta, da tako zasukava resnico v poslanski zbornici ter se postavlja na stran cestne laške sodrge proti slovenskim meščanom mesta goriškega. — Pa mogoče, da bi Marani tudi ne bil tako govoril, ali pred durmi je volitev župana v Gorici in v laških liberalnih krogih je bil v zadnjem času močan tok proti Maraniju, ker je bil premalo njihov. Deželni gavar ne bo, naj ostane torej goriški župan in poslanec, si misli.

Zato pa se je hotel rehabilitirati s svojim govorom, da ostane vsaj na dosedanjih poziciji, ki je ugodna zanj z raznih stranij.

Slovensko akad. društvo „Kras“ slovenskim abiturijantom!

Svesti si svete dolžnosti, da nam je skrbeti za naraščaj slovenskih zemljedelskih tehnikov, sklenilo je naše društvo, kakor običajno ob koncu drugih let, napisati informativni članek o Zemljedelski visoki šoli, o službah, ki se jih doseže z zemljedelskimi študijami in konečno o društvu samem ter Vas najtopleje vabiti v naš krog. Društvo „Kras“ se je v tekočem tečaju prav resno bavilo z vprašanjem naraščaja in prišlo do zaključka, da so krive samo nezadostne, slabe in dostikrat čisto napačne informacije o naših študijah in naših stanovih, da je vsakoletni prirastek slov. agronomov v primeri z onim drugih poklicev vprav smešno pičel! Kdor pa primerja število Slovencev na Zemljedelski visoki šoli na Dunaju z onim ostalih narodnostij, mora nehote priti do sklepa, da nimamo Slovencev prav nič smisla za te praktične stroke. Kajpada je to v prvi vrsti greh naših srednješolskih vodstev, ki se v obče niti najmanje ne pobrigajo za to, da bi poučila dijaštvo o

visokošolskih študijah. Tega ne store niti glede univerze in politehnike, kamo li glede drugi h praktičnejših zavodov — in vendar bi ne bilo tako težko oskrbeti abiturijantom programe visokih šol.

Ako se govori v naši domovini o Zemljedelski vis. šoli, se še vedno kaj radi čujejo termini „kmet“, „borštinar“ in podobno. Kajpada označujejo ti izrazi pogosto samo one, ki jih rabijo, a vkljub temu vplivajo ti izrazi pogosto odločevalno na ambicijo mladega človeka. Zato si štejem v dolžnost, da najprej pojasnimo organizacijo Zemljedelske vis. šole.

Zemljedelska vis. šola se deli v tri strokovne šole ali fakulte: v poljedelsko, gozdarsko in kulturnotehnično. Obvezna doba študij na vsaki šoli traja osem tečajev in državno izprašanim absolventom vseh treh strok je priznan naslov inženirja: ing. poljedelstva, ing. gospodarstva, ing. kulturne tehnike. Leta 1906. je dobil ta akad. zavod tudi akad. čast doktorstva, tako da je od tedaj popolnoma enakopraven vsem drugim visokim šolam. Na vsaki fakulti se mora položiti tri izpite, za doktorsko čast pa še rigoroz iz dveh predpisanih disciplin z originalno nalogo (dissertacijo). Prvi izpit se dela po prvih dveh tečajih, drugi po šestih in tretji po osmih. Glavni predmeti za posamezne izpite so:

1. z a p o l j e d e l s k e: splošna kemija, splošna botanika, specialna botanika za poljedelce, geologija, mineralogija, petrografija, anatomija in fiziologija domačih živalij, nacionalna ekonomija, splošni in specialni nauk o nasajevanju rastlin, živinoreja, splošno strojstvo, poljedelsko orodje in stroji, mlakarstvo, kulturno tehnično vodno stavbenstvo, poljedelsko kumična tehnologija, nauki o splošnem in specialnem kmetijskem prometu, upravno pravo in pravoslovje in civilno pravo.

2. z a g o z d a r s k o: matematika (višja), fizika in mehanika, splošna kemija, splošna botanika, specialna botanika za gozdarje, geologija, mineralogija, petrografija, nižja geodesija, gozdno nasajevanje, gozdno izkoriščanje, gozdno varstvo, nacionalna ekonomija, nauk o napravah za gozdni promet, ocenjevanje gozdnih vrednosti, gozdarsko stavbeno

Dvajset let pozneje.

Nadaljevanje

„Treh mušketirjev“.

Francoški spisal:

ALEXANDRE DUMAS.

(Dalje.)

Vendar pa je prišel d'Artagnan k njemu točno ob dogovorjeni uri; ob poldesetih je vstopil v pred-sobo.

Tu je čakal Bernouin ter ga peljal h kardinalu. Ta je bil že preoblečen kot vitez. Prav dobro se mu je podala ta obleka, ki jo je nosil, kakor smo že rekli, z dovršeno eleganco; samo zelo blede je bil in malo tresel se je.

— Čisto sami? vpraša Mazarin.
 — Da, Monseigneur.
 — In naju ne bo li spremljal tudi vrli Vallon?
 — Pač, Monseigneur, on čaka naju s svoji kočiji.
 — Kje?
 — Pred vrtnimi vrati kraljeve palače.
 — Torej se odpeljemo v njegovi kočiji?
 — Da, Monseigneur.
 — In brez vsega drugega spremstva razun vaju?
 — Kaj ni dovolj? En sam bi zadostoval.
 — Zares, moj dragi gospod d'Artagnan, s svojo hladnokrvnostjo me spravljate v strah.
 — Jaz pa mislim, da bi vas morala ta navdati celo z zaupanjem!

— In Bernouina ne vzamem s seboj?
 — Ni prostora zanj, pride že za vami, Eminenca.
 — Pojdiva torej, če že moram storiti vse, kakor hočete vi.

— Monseigneur, pravi d'Artagnan, še je čas, da se premislite, če ste popolnoma prosti.

— Ne, ne, odvrne Mazarin, pojdimos!
 In vsi so odšli po skrivnih stopnjicah; Mazarin je opiral svojo roko na d'Artagnanovo, in ta je čutil, kako se je kardinal tresel.

Šli so preko dvorišč kraljeve palače, kjer je bilo še nekaj kočij zakasnelih gostov, prišli v vrt ter dospeli do malih vratc.

Mazarin jih je hotel odpreti z majhnim ključem, ki ga je potegnil iz žepa, toda roka se mu je tako tresla, da ni mogel najti luknje ključavnice.

— Dajte sem, pravi d'Artagnan.

Mazarin mu da ključ, d'Artagnan odpre vrata ter vtakne ključ v svoj žep; nameraval se je vrniti, toda stopnice kočije so bile spuščene dol, vrata odprta; Mousqueton je bil pri vratih, Porthos v ozadju kočije.

— Vstopite, Monseigneur, pravi d'Artagnan. Mazarin si ni pustil dvakrat reči ter skočil v kočijo.

D'Artagnan je vstopil za njim, Mousqueton je zaprl vrata ter se vspel zdihovaje od zadaj na kočijo. Izprva je delal sitnosti, da ne pojde nikamor, češ da ga še boli njegova rana, toda d'Artagnan mu je rekel:

— Ostanite, če hočete, dragi gospodine Mouston, toda opozoriti vas moram, da Pariz nocoj zgori.

Na to ni Mousqueton nič več dalje izpraševal ter izjavil, da je pripravljen iti s svojim gospodom in z d'Artagnanom do konca sveta.

Kočija se je odpeljala z zmerno hitrostjo, ki ni dala niti najmanje slutiti, da se ljudem, ki so v njej, kaj mudi. Kardinal si je brisal čelo s svojo ruto ter gledal okrog sebe.

Na levi mu je sedel Porthos, na desni d'Artagnan; vsak je stražil po ena vrata, vsak od ene strani sta ga varovala.

Pred njimi, na sprednji klopi, sta ležala dva para pištol, en par pred Porthosom, drugi pred d'Artagnanom; prijatelja sta imela poleg tega še vsak svoj meč ob strani.

Sto korakov od kraljeve palače je vstavila neka patrolja kočijo.

— Kdo je? vpraša poveljnik.
 — Mazarin! odvrne d'Artagnan ter se glasno zasmeye.

Kardinal je čutil, kako so se mu zježili lasje na glavi.

Ta šala je ugajala meščanom; videli so, da je kočija brez orožja in brez spremstva, in nikdar ne bi bili verjeli, da bi mogel biti Mazarin res tako nepreviden.

— Srečno pot! so klicali za kočijo.
 In pustili so jo v miru dalje.

— No, Monseigneur, pravi d'Artagnan, kaj pravi k temu odgovoru?

(Dalje pride.)

vedno bojkotovali, dočim so bili in so še vedno takoj zraven, ako kaj zapiska v kakem drugem hotelu. — Ali čemu bomo naštevali take grehe! Kar se je godilo doslej, vemo vsi! Morda bo zana-prej kaj bolje! Ako bo res, bomo toliko lojalni, da razodenemo ta čudež tudi ostali slovenski javnosti. Dokler pa so klerikalci še vedno v kreppljivih starih grehov, naj ne prihajajo na dan z lekcijami o „narodnem grehu.“

Balončke zelene-rdeče z belim papirjem spodaj, na katerem je bilo napisano „Viva Gorizia italiana“ in „Viva Lega Nazionale“, so spuščali včeraj pri tomboli na Travniku v zrak laški neodrešenci. Na Travniku, kjer je poleg palača okr. glavarstva in kjer je policija! Dvakrat so spustili take balončke v zrak. Častniki na Travniku so nekam čudno gledali. Policija pa se za take reči ne zmeni!

Policija je imela drugo opravilo. Tisti zloglasni Cej je kontroliral okoli po Travniku, če ima kdo kako slovensko znamenje. Neki slovenski fantič iz okolice je imel za slavnikom slovensko znamenje, toliko, da se je videlo izza traku. Neki laški smrkovec je hitro pripeljal c. kr. redarja, ki je moral ukazati Slovencu, da odstrani nedolžno znamenje. Ugled varstvene oblasti pada po takih pojavih nižje in nižje. Vse po zaslugi proti Slovencem obrnjenega travniškega grofa!

Imenik slovenskih trgovcev. — Slovensko bralno in podporno društvo je dodalo svojim programom zadej in spredaj ob robu tudi toliko reklamnih naznanil trgovcev in obrtnikov, kolikor jih je pač šlo na omejeni prostor. To je storilo iz svoje volje in brezplačno. — Nikomur pač ne pade v glavo, zahtevati, da bodi tak imenik popoln. Le „Gorica“ se je oglašila in povedala, da imenik ni popoln in opozarja prireditelje, naj priobčjujejo imena vseh slovenskih tvrdk. To je zahteva, ki gre predaleč v vsakem oziru! Nobeno društvo ni dolžno, skrbeti za reklamo vseh tvrdk, še manj pa, da bi vodilo popoln imenik v tak namen. To je naloga drugih činiteljev. — Da je bilo Slov. bralno in podporno društvo naravnost idealno nestransko, je dokaz to, da je med drugim priporočilo menda — vse klerikalne trgovce, kar jih je v Gorici; med te je zašla celo „Krojaška zadruga“, za kar pa moramo mi društvo javno pokarati. To pač ni več slovenska trgovina!!

Redarji, ki izvajajo. — V nedeljo okoli 1¹/₂ popoldne je šlo kakih 6 slovenskih fantov mimo kavarne „Europa“; peli so: Saj Gorica je slovenska, brez Slovencev Gorice ni! Pred kavarno je sedelo nekaj Lahov v ženski družbi, odkoder so kričali na Slovence tišči blagoglasni: „Merda! Merda!“ ki se tako lepo sliši iz laških ust. — Policija je hitela fantom naproti; inspektor Badin je tako hitel, da se mu je spodrsnilo, padel je zadnjiški na tla, kakor je dolg in širok; ko je zopet pobral svoje kosti, je slišal krik pred kavarno Central. — Na blagoglasno „merdo“ je baje nekdo reagiral od te strani, na kar je priteknel pred Central neki Chebat, po domače Fuč, ter se začel prepirati. Neki laški gost je fanta pošteno ozmerjal, drugi so se mu le smejali, češ: fuč si fuč! — Inspektor Badin je priteknel in začel kričati nad vsemi, še posebe nad kavarnarjem, zahtevaje, da mora kavarno zapreti. Njegovo obnašanje se je zdelo dvema laškima izvoščkoma tako neumesno, da sta začela pa ona kričati, češ: dotlej so tu mirno sedeli Slovenci in Lahi, nemir izziva edino policija. — O Badinu pravijo, da je kavarnarju Pečenku objubil, če non si dará pace finche non lo beca! Ali je to res?!

Slovinci v bližini Gorice! Prizgite kresove okoli in okoli Gorice na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda!

Ne dajte miru. — Poročajo nam, da si nekdo zopet razbija glavo v kamniškem „Našem Listu“ (— mi ga ne dobivamo in ne čitamo —), kakošen položaj nas čaka na Goriškem in kdo je potolkel klerikalce: naprednjaki ali agrarci; dalje razdeljuje našo deželico po — svoje itd. — „Naš List“ bi najbolje storil, ako bi odslovil vsiljive informatorje, ki imajo vse druge namene prej, le prav informovati — ne. „N. L.“ bi lahko poiskal boljše informacije, ako hoče. Na kratko pa rečemo: Ne razbijajte si glav z nepotrebnimi vprašanji! Le pustite novoizvoljene poslance, naj dokažejo,

ali so kos nalogi, ki jih čaka, ali ne! Po delu jih bomo sodili vsi!

„Waldsee“ se imenuje deški inštitut v Gorici, katerega gospodar je laški grof Mels-Colloredo. V tem zavodu je dosti hrvatskih dečkov, zlasti iz Dalmacije. — Grof Mels-Colloredo je čutil potrebo, poslati vse te dečke na „Legino“ veselico! Torej za „Legino“ naj bi se navduševali in raznarodovali naj bi se hrvatski dečki v inštitutu „Waldsee“! Če poskrbimo, da poizvedo stariši teh dečkov, v kako protislovanskem zavodu se nahajajo.

Kresove prizgite na predvečer našega narodnega praznika, godu sv. bratov Cirila in Metoda. Zlasti je zeleti, da se prizgite kolikor mogoče dosti kresov okoli in okoli Gorice!

Laški tolovaji. — 8 laških tolovajev iz Gorice je napadlo sivoči okoli 9. ure blizu Ločnika tri slovenske mladeniče, ki so peli „Hej, Slovani!“ S kamenjem najprvo, potem pa z noži so padli tolovaji na one 3 fante. Eden je močno poškodovan na roki.

Narodno slavlje v Devinu. — „Tržaški Sokol“ je priredil včeraj krasno narodno veselico na Plesovem vrtu v Devinu. Izletnikov je bilo toliko, da parnik ni mogel sprejeti vseh; došli so potem z vlakom. Sprejem v Devinu je bil klavern; tudi veselice same se je udeležilo le malo domačinov. Sokoli in Sokolke so izborno nastopili s prostimi vajami in na orodjih. Veselica je bila jako živahna. — Ali kje so bili domačini? Pač žalostne čase je prineslo v Devin klerikalno razdiraštvo! Kje so oni vrli Devinci, ki so se borili svoj čas kakor levi proti laškemu molohtu? Kaplan Švara, ali ne čutite nesreče, ki ste jo prinesli v naš ponosni Devini?!

Vabilo. — Nekateri gosp. so sprožili misel, da bi se nabiralo za kresove in umetne ognje na predvečer sv. Cirila in Metoda, ki bogo goreli na Kalvarski gori nad Podgoro.

Vsi, ki se zanimajo za stvar, so naproseni, da pridejo v sredo zvečer ob 9. uri k „Jelenu“, da se določi potrebno.

Poskusen samomor. — V Gorici se je hotel ustreliti z revolverjem Cezar Lenardič, krčmarjev sin v Židovski ulici, star 24 let. Ko je streljal, ga je udaril neki slučajno navzoči Batič po roki, vsled česar ga kroglja ni zadela. Neprilike v družini so baje pripravile mladeniča do tega koraka.

Na 3 dni zapora vsak sta bila obsojena na policiji 28-letni Karol Kogoj iz Podgore ter 25-letni Ivan Kavčič tudi iz Podgore radi demonstracij dne 8. t. m.

Radi pomočnega p-tja sta bila obsojena 20-letni Albert Pertovt in 21-letni Anton Ciglič na policiji prvi na 36, drugi na 24 ur zapora.

V Gradežu se odpelje jutri v kopeli 73 otrok iz naše dežele. V Gradeškem morskem kopalšču za otroke bo letos 278 otrok iz raznih dežel.

Čedno. — Slovenski krčmarji v goriški okolici bi že lahko imeli slovenske šifone in pokalice, katere skoraj zastoj iščemo po Št. Andrežu, Podgori, Pevmi in Sovodnjah. Tudi v tem oziru je lahko slovenski krčmar naroden.

Listnica. — Raznim gg. dopisnikom: Kar rabljičeva, pride vse na vrsto.

Slovinci! Zakurite kar mogoče dosti kresov na predvečer praznika sv. Cirila in Metoda.

Zveza narodnih društev.

Veselica „Slov. bralnega in podpornega društva“ v nedeljo popoldne na Katarinjevem vrtu je vspela v vsakem oziru prav dobro. Popoldne je pretel dež prirediti škodo društvu, ali bil je le majhen naliv, po katerem se je zateło polagoma občinstvo zbirati, tako da je bil končno obisk zadovoljiv. Vrt je bil lepo okrašen in prijetno je bilo bivanje pod gostim drevjem. Po zidu in po drevu je bilo raztresenih polno slovenskih verzov. Prvo je pel pevski zbor „Slov. bralnega in podpornega društva“ pesem „Svoji k svojim“. Petje je bilo pod vodstvom gosp. Komela prav dobro; potem je pelo pevsko društvo iz Št. Andreža, na to pevski zbor „Našega praporja“ iz Pevme. Jako zanimiva je bila polževa dirka, katere se je vdeležilo 8 dirkačev. Prvo darilo je dobil g. Rusjan, drugo g. Bitežnik iz Solkana. Narodna pošta je delovala prav pridno. Obiskovalci muzeja so odšli z najboljšimi spomini. Zvečer je začel živahen ples. Na eploh pa je vladala na vrtu animirana zabava ter je le čestitati

društvu na dobro vspeli v veselici. Vladal je ves čas uzoren red.

V Ger. Vrtojbi in v Št. Andrežu je bil včeraj tudi živo. Društvo „Napredek“ pripravlja vedno lepe veselice z dobrim vspehom ter izvaja točke v splošno odobravanje. Tako je bilo tudi včeraj. V Št. Andrežu pa se je vršila veselica pevsko-tamb. društva po objavljenem vspehodu. (Podrobneje poročila pridejo)

Veselica na Kržiadi v zapadnih Bratih je vspela dobro, le žal, da je škodoval dež, ker drugače bi bila udeležba še mnogo večja. Daljše poročilo priobčimo prihodnjic.

Kmetško opekarsko izobraževalno društvo v Bukovici je odložilo svojo na dan 5. julija t. l. določeno veselico na jesen, ker je sedaj kar zaporedoma nedeljo za nedeljo veselica. Odbor prosi vsa ona društva, ki so se že prijavila, naj ostanejo prijavljena za veselico jeseni. Društvo pa priredi, ker ima dosedaj že precej stroškov, dne 5. julija t. l. društveni ples na prostem pri g. Andreju Abramiču v Bukovici, in sicer ob 4. pop.

Trgovsko-obrtne in gospodarske vesti.

V varstvo planin in povzdigo plantarstva.

(Konec.)

Planinski svet se peča posebno s presojo prošanj za podpore iz javnih zalogov v svrhu izboljšanja planin, s presojo došlih načrtov in s predlogi glede odmere podpor.

Natančnejša določila o sestavi in delokrogu planinskega sveta in planinskega odbora se izdajo ukazoma (§ 10.).

Okrajna politična oblastva se pečajo z nadzorstvom nad izvrševanjem gospodarskih načrtov in pravil kakor tudi nad vzdrževanjem s pomočjo javnih zalogov izvršenih izboljševalnih naprav. V ta namen se ta oblastva poslužujejo za neposredno nadzorstvo planinskega nadzornika in okrajnega gozdnega tehnikarja kot strokovnega organa. Na predlog teh nadzorovalnih organov ali planinskega odbora zamore okrajno politično oblastvo, zaslišavši lastnike, naročiti izvršitev potrebnih izboljševanj in odpravo nedostatkosti v stanju in v oskrbovanju planin, v kolikor se tičejo ta izboljševanja zavarovanja tal in izvršitve za gospodarstvo neobhodno potrebnih naprav (§ 11.).

S posestvom združene pravice do deležbe skupnih planin se praviloma ne morejo veljavno ločiti od posestva (§ 12.).

Na strankino prošnjo ima deželno politično oblastvo dovoliti ločitev, ako in v kolikor presega v družinstvu utemeljena pravica do užitka radno potrebo upravičenega posestva in ako se nadalje združi pravica do deležbe, ki se ima odstopiti, z enako pravico drugega družbenika, ali pa v slučaju, da se združi s posestvom, ki nima deležbe pri skupčini —, če v to privoli večina skupčinarjev.

Dovoljenje se ima odreči, kadar bi se imelo vsled ločitve razcepiti pravice do deležbe v škodo gospodarskim namenom skupčine. —

Prošnjo je vložiti pri okrajnem političnem oblastvu, ki je opremljeno s potrebnimi listinami predloži deželnemu političnemu oblastvu, da o njej odloči (§ 13.).

Predstojeca določila se uporabljajo tudi za družabništvo pri planinskih skupščinah, ki obstojajo na podlagi odstopa dotičnega zemljišča skupnosti služnostnih upravičencev (§ 15.).

Posestva, za katera pride v poštev družabništvo v smislu tega zakona, je posebno zaznamovati v javni knjigi.

Postopanje o tem uredi pravosodno ministerstvo sporazumno s poljedelskim ministerstvom ukazoma (§ 16.).

Za prodajo in obremenitev, kakor tudi za delitev družbinskih planin je treba dovoljenja deželnega političnega oblastva, ki zasliši planinski svet.

Ako se izda deželni zakon o doloitvi skupnih zemljišč in o ureditvi skupnih užitnih in upravnih pravic, preide za časa postopanja pristojnost političnega oblastva na agrarna oblastva (§ 17.).

Prestopke tega zakona in prestopke na podlagi istega izdanih oblastvenih naredb kaznujejo okrajna politična oblastva z denarnimi globami od 2 do 1000 kron.

V vsakem kazenskem razsodilu, s katerim se naloži denarna globa najmanj 10 kron, je zajedno določiti zaporno kazen, ki ima nadomestiti prvo za slučaj neiztirljivosti; pri tem je prisoditi za globo 10 do 20 kron en dan, pri višjih denarnih globah za vsakih dvajset kron po en dan zapora.

Zaporna kazen ne sme prekoračiti dobe šestih tednov!

Denarne globe se stekajo v za planinske namene ustanovljeni planinski zaklad, ki ga oskrbuje deželni odbor (§ 18.).

Svilodni trg. — Do 28. t. m. se je na tehtalo v Gorici svilodov kg 50.519. Cene: najmanj K 2.40, največ K 3.04; poprečno K 2.90.

Trgovsko-obrtna zadruga v Trstu je kupila dve hiši za 400.000 K s pročeljem na ulico Stadion in na Acquedotto. Hiši sta kupljeni za prostore trgovski šoli in slovenski šoli.

Tako je rešena težkoča družba sv. Cirila in Metoda, ki ni mogla dobiti stanovanja za paralelke v mestu.

Opozarjamo na koncert pri „Jelenu“, ki se vrši jutri zvečer ob 8¹/₂.

Politični pregled.

Bolgarsko sbranje je bilo otvoreno v nedeljo. Vlada predloži več novih zakonov, med temi zakon o svobodi tiska.

Gen Rauch je postal tajni svetnik. Znamenje, da pojde?

Deželnozbornske volitve v Istri. — C. kr. namestništvo v Trstu je izdalo odlok, s katerim se razpis deželnozbornskih volitev isterskih spreminja sledeče: 1. Volitev poslancev splošne kurije se bo vršila dne 25. oktobra 1908. Eventuelna ožja volitev pa 1. novembra 1908. — 2. Volitev poslancev kmetijskih občin bo 5. novembra 1908. Eventuelna ožja volitev pa 12. novembra 1908. — 3. Volitev poslancev za mesta, trga in industrijalne kraje bo 16. novembra 1908. Eventuelna ožja volitev pa 21. novembra 1908. — 4. Volitev poslancev trgovinske in obrtne zbornice se bo vršila 23. novembra 1908., eventuelna ožja volitev bo istega dne. — 5. Volitev poslanca veleposestva bo 24. novembra 1908., eventuelna ožja volitev istega dne.

Razne vesti.

Grozen požar na Bledu. — Včeraj popoldne je v par urah zgorelo okoli 30 hiš in gospodarskih poslopij okoli cerkve na Bledu. Gasiti ni bilo mogoče; vse obrambno delo je imelo le ta namen, da bi ogenj omejili. Grozen je bil prizor, ko so ljudje brezupno divje gledali v požar, ki je objemal poslopje za poslopjem, a pomagati ni bilo mogoče. Rešili so se sicer vsi ljudje, tudi živino so spravili na varno, drugače pa je bilo uničeno vse. Bilo je tam tudi več izletnikov iz Gorice, ki so bili priče tega žalostnega prizora. Zvečer je vedela že vsa Gorica o tej nesreči.

Poročna razprava proti morilcu gališkega namestnika je pričela danes v Lvovu.

Odkritje spomenika dvema hrvatskima junakoma.

— V Rajblu so dne 22. t. m. z velikim vojaškim slavljem odkrili spominsko ploščo tamkaj padlima hrvatskima častnikoma slunjskega graničarskega pešpolka I. Vitkoviču in P. Jankoviču, ki sta l. 1809. s svojim moštvom hrabro branila rajblski prelaz proti Francozom in pri tem našla svojo smrt.

Proti želj po leih. — Preprosto sredstvo zoper žejo poleti, če ni tej preveliko shlapenje telesne tekočine vzrok, je spiranje ust s hladno vodo, katere se pa ne sme zaužiti. Gre se namreč za odstranjenje suhote iz ust, ki nastane iz različnih vzrokov. Brčkone povzročijo spiranje ust tudi večje izločenje sluznic, kar je povod, da poneha žeja.

Letoč torpedo. — Švedski polkovnik Unge je iznašel letoč torpedo. Novi torpedo bo nosil razstreliva skozi zrak in se bo rabil v vojski bodisi po morju, bodisi na suhem. Ker se zrakoplovi vedno spopolnjujejo, ni čudno, da se je zdaj iznašel še letoč torpedo, ki bo s pomočjo motorja došel do svojega cilja skozi zrak.

V Trstu so aretirali nekega 15letnega Z. Kafka iz Monakovega. Fantič je prišel v Gorico, odkoder se je odpeljal z vlakom v v stranišču v Trst. Tam so ga pa prijeli.

V Newjorku se je zgodila železniška nesreča, pri kateri je bilo ubitih 30 oseb.

Kazenska razprava proti knezu Eulenburgu je začela 29. t. m.

Akad. tehn. društvo „Triglav“ v Gradcu. — IV. redni občni zbor se vrši v sredo 1. julija ob 8. uri zvečer v društvenih prostorih (Leonhardstrasse 4) z običajnim spredom.

Prosiva zahtevati listkoll

Največja zaloga vseh stvarnih potrebščin, kakor: cement, stavbne mostlje, vsakevrstne okrove, železje, strojna okna, cevi za stranišča itd. Ima v zalogi orodje za vsa rokodelstva iz najbolj slovečih tovarn. Opozarja na svojo bogato izber **kuhinjskega in hišnega orodja, pečij, študnikov** po brezprimerno nizkih cenah.

Največja trgovina z železjem
Konjedic & Zajec v Gorici
pred našo košjo št. 11.

Edina zaloga stvarnih potrebščin v Gorici.
Poseljena žica za vinograde po različnih cenah!
Pozor!
Eno krono nagrade
Isplačava vsakemu, kdor dokazlje s potrditvijo najnove ameriške blagajne, da je kupil pri nas za 100 K blaga.

Prosiva zahtevati listkoll

Denar prihrani, kdor kupi izgotovljeno pohištvo pri

Ant. Breščak-u
v Gorici,
v Gosposki ulici št. 14
(v lastni hiši)

kateri ima v zalogi najbogatejšo izbero pohištva vseh slogov za vsak stan, priprostega in naj-finejšega izdelka.

Daje tudi na obroke.
Lastna delavnica za tapcirano pohištvo.
Cene brez konkurence.

Različno pohištvo iz železa, podohe na šipe in platno, ogledala, zima in platno.

GORICA. GORICA.

Narodno podjetje.
Hotel „Pri Zlatem Jelenu“.

V središču mesta. Ob glavni ulici z državnega kolodvora. Zbirališče trgovskega sveta in goriških Slovencev. — Nad 30 sob za tujece od K 1-20 višje. Velik vrt z verando. Stekleni salon s teraso. Velik jedilni salon. Več sob za klube in sklenjene družbe. Kegljisce. — Točarna z običajnimi gostilniškimi cenami za jedi in pijače. — Domača in tuja vina. — Plzenjsko in puntigamsko pivo. — Cene jako zmerne. — Postrežba pod novo upravo skrbna in točna.

Cenj. dame in gospodje -- pozor!

Imate e šivalni stroj? Ako ga nimate, omislite si najnovejšo marko »Original-Viktoria« in najboljšega izdelka. Po dolgoletnih skušnjah sva se prepričala da ostane »Original« le najboljše.

Original-Viktoria stroji deajo še po 15-letni uporabi brezšumno.

Original-Viktoria stroji so neprekosljivi za domačo rabo in obrtne namene.

Original-Viktoria stroji so najpriljubnejši za umetno vezenje (rekamiranje). Tvrda stavi na razpolago strankam učiteljico, ki poučuje brezplačno.

Original-Viktoria stroji so najboljši izdelki vseh dosedaj obstoječih tovarn. Za vsak stroj jamčiva 10 let. Nikdo naj ne zamudi prilike ogledati si pred nakupom »Original-Viktoria« stroje.

Edina zaloga »Original-Viktoria« strojev in drugih šivalnih strojev, dvokoles »Pach«, orodja, municije in vseh lovskih priprav pri tržki

KERŠEVANI & ČUK - GORICA
Stolni trg št. 9 (Piazza Duomo)
Lastna delavnica in popravilnica RIVA CASTELLO št. 4.

Ivan Kravos
na Korou št. 11. GORICA na Korou št. 11
sedlarska delavnica

in zaloga različnih konjskih vpreg za lahko ali pa težko vožnjo; dalje ima v zalogi različne konjske potrebščine, potovalne potrebščine kakor: kovčage, torbice, denarnice, listnice itd. — Izvršuje in sprejma v popravilo različne koleselne in kočije.

Popravila se izvršujejo točno.
Cene zmerne.

Slovenci!

Ako imate pokvarjene ure, prinesite iste k urarju **Petru Krizetiču** v Raštelu št. 30.

Vsaka ura se popravi v 24 urah po jako zmerni ceni.

„Goriška ljudska posojilnica“
vpisana zadruga z omejenim jamstvom.
(V lastni hiši, Gosposka ulica št. 7, I. nadstr.) — Telefon št. 79.
Račun poštno hrzalnice št. 837.315.

V skupni seji načelstva in nadzorstva z dne 5. decembra 1907. se je določilo:

Hranilne vloge se obrestujejo po 4 1/2%. Stalne večje vloge z enoletno odpovedjo po dogovoru. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakogar.

Posojila se dajejo zadrugnikom na vknjižbe po 6%, na varščino ali zastave in na menjice po 6 1/2%; za čas denarne draginje 1/2% višje.

Glavni deleži se obrestujejo koncem leta 1907. s 6%.

Stanje 31. dec. 1907.: Zadrugnikov 1867 z deleži v znesku 99.634 kron. — Hranilne vloge: 1.706.550.77. Posojila: 1.699.186.77. — Reservni zaklad: 85.954.35. — Vrednost hiš: 112.328.—

CHRISTOFLE & Co Namizno orodje in posodje vseh vrst.

Priznana težko posrebrnjeno najlepše forme. Kompletna kasete namiznega orodja, posodja za omako, kavo, čaj, namizni podstavki, umetni izdelki.

Jedino nadomestilo pravega srebra.

Posebni izdelki za hotele, restavracije in kavarne, kakor tudi restavracije gospodinjstvo itd.

C. kr. **Christofle & Co** Dunaj I. Operaring 5 (Heinrichshof).

dvorni založniki

Hilustrovani cenik na zahtevanje. — V vseh mestih zastopano po prekupeh. — Kot jamstvo svoje izvirnosti imajo naši izdelki svojo tovarniško znamko in ime Christofle.

Josip Rovnan
komisijsko & agencijsko podjetje v Gorici
Stolni trg št. 9.

Priporoča slav. občinstvu in trgovcem iz mesta in dežele svojo zalogo izbornih mlevskih izdelkov W. Jochmann-ovega valjčnega mlina iz Ajdovščine. Zastopstvo in zalogo slovečih ilirskih testenin iz »Prve kranjske tvornice Žnidaršič & Valencič v Ilirski Bistrici«.

Zalogo umetne in naravnega ledu na debelo in drobno.

Pri tej priliki uljudno opozarja slav. občinstvo da postuje tudi v zavarovalni stroki in zastopa prvovrstne zavarovalne zavode: „Prvo češko na življenje iz Praga“, „Croatica“ iz Zagreba proti požaru, „Elementar“ iz Dunaja zoper nezgode.

Blago pošilja se franko vse železniške postaje. Ceniki in pojasni: brezplačno. Cene in tarife vseskozi konkurenčni. Postrežba v vsaki obziru solidna in točna.

Slovenci, kupujte užigalice v korist družbi sv. Cirila in Metoda!